

CYPE(6)-17-22 - Papur i'w nodi 15

Lynne Neagle AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Ein cyf/Our ref MA/LN/1901/22

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Russell George AS

Cadeirydd, Y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

26 Awst 2022

Annwyl Russell

Rwy'n ysgrifennu i'ch diweddarau ar y cynnydd yn erbyn yr argymhellion yn yr adroddiad 'Busnes Pawb' sydd i'w weld yn Atodiad A.

Ers y diweddariad diwethaf, rydym wedi gwneud yr hyn rwy'n ei gredu sy'n newid sylweddol i'n dull o atal hunanladdiad yng Nghymru. Mae'r dull hwn yn cynnwys sefydlu Grŵp Atal Hunanladdiad Trawslywodraethol Strategol a gyfarfu am y tro cyntaf ar 17 Mawrth ac yn fwy diweddar ar 14 Gorffennaf. Mae'r Grŵp wedi'i sefydlu i gryfhau trefniadau rheoli'r rhaglen ac i yrru ymlaen y gwaith trawslywodraethol ac amlasiantaeth i atal hunanladdiad yng Nghymru. Caiff y grŵp ei gydgadeirio gan y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Grwpiau Agored i Niwed a'r Athro Ann John, ac mae'n cynnwys uwch-swyddogion o adrannau ar draws y Llywodraeth gan gynnwys Iechyd, Trafnidiaeth, Cynllunio a Digidol. Bydd y Grŵp Trawslywodraethol newydd yn cwrdd yn chwarterol ac yn adrodd yn uniongyrchol i mi trwy'r Bwrdd Cyflawni a Goruchwylio Law yn Llaw at Iechyd Meddwl. Rydym hefyd yn gweithio gyda'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol i adnewyddu'r cylch gorchwyl yng nghyd-destun y Grŵp Trawslywodraethol a bydd ffocws ar oruchwylio ymchwil, gwerthuso a dadansoddi data.

Ym mis Ebrill, fe wnaethom lansio'r System Gwylidwriaeth Hunanladdiad Amser Real yng Nghymru a ddatblygwyd mewn partneriaeth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru, holl heddluoedd Cymru, a Chydweithrediad Iechyd GIG Cymru. Mae'r System hon bellach yn casglu data ynghylch marwolaethau sydyn neu ddiesboniad yr amheuir eu bod trwy hunanladdiad. Mae lansiad y system yn dangos blaenoriaeth ar y cyd i atal hunanladdiad, sy'n ein galluogi i ymateb yn llawer cyflymach i unrhyw newidiadau posibl mewn cyfraddau, i roi mesurau ataliol ar waith, ac i sicrhau bod cymorth ar unwaith ar gael i'r unigolion a'r cymunedau yr effeithir arnynt fwyaf.

Mae ein Cydgysylltydd Cenedlaethol ar gyfer Atal Hunan-Niwed a Hunanladdiad hefyd yn gweithio gyda grŵp amlasiantaeth i gwblhau'r canllawiau ar gyfer *Responding to people*

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaethlynne.neagle@llyw.cymru
Correspondence.lynne.neagle@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

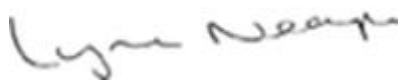
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

bereaved, exposed or affected by suicide. Mae'r canllawiau wedi'u llywio gan fewnwelediadau i anghenion a phrofiadau'r bobl sy'n byw gyda phrofedigaeth drwy hunanladdiad yng Nghymru, yn dilyn ymarfer gwrando a edrychodd ar y pwyntiau yn eu taith profedigaeth pan maent yn dod i gysylltiad â gwasanaethau statudol a gwirfoddol. Amcan y canllawiau yw sicrhau bod gwasanaethau yn darparu ymateb mwy tosturiol. Mae'r canllawiau yn cynnwys yr angen am wasanaeth cyswllt a chymorth profedigaeth hunanladdiad cenedlaethol. Rwy wedi gofyn i'r swyddogion edrych ar opsiynau i ddatblygu neu gomisiynu'r cymorth hwn yn ddiweddarach eleni.

Mae'r System Gwyliadwriaeth Hunanladdiad Amser Real a'r gwasanaeth cyswllt profedigaeth hunanladdiad cenedlaethol cynlluniedig yn cael eu cefnogi gan gyllid ychwanegol rwy wedi'i ddyrannu i atal hunanladdiad o 2022/23. Bydd y buddsoddiad hwn yn adeiladau ar ein buddsoddiad blaenorol yn y maes hwn a rhaid iddo hefyd gael ei ystyried yng nghyd-destun ein buddsoddiad ehangach a pharhaol mewn gwasanaethau a chymorth iechyd meddwl. Yn benodol, mae ein gwaith o drawsnewid gwasanaethau argyfwng yn ffurfio rhan o'n dull atal hunanladdiad ac rydym ar y trywydd i roi mynediad 24/7 i gymorth iechyd meddwl brys drwy 111 yn ddiweddarach eleni.

Mae trawsnewid y dull rwy wedi amlinellu yn dangos ymrwymiad Llywodraeth Cymru i'r agenda bwysig hon ac yn darparu'r sylfaen am ddull amlasiantaeth a systematig i atal hunanladdiad yng Nghymru. O ganlyniad, rydym wedi gallu cwblhau a chau nifer o argymhellion yn *Buses Pawb*. Barnwyd bod pedwar o'r argymhellion wedi'u cwblhau yn adolygiad mis Chwefror 2021 ac maent bellach yn ymddangos ar ddiwedd y tabl o dan yr adran 'camau a gwblhawyd'. O'r argymhellion sy'n weddill, rydym yn ystyried y gall un ar ddeg arall bellach gael eu cau ac mae'r rhain wedi'u nodi'n glir yn yr atodiad sydd i'w weld. Bydd gweddill y camau yn parhau i gael eu cyflawni o fewn cyd-destun y gwaith i werthuso a datblygu olynydd i'r strategaeth bresennol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl a Siarad â Fi 2. Byddwn yn darparu diweddariad pellach ar y cynnydd tua diwedd y flwyddyn

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am ei ffocws parhaus ar atal hunanladdiad a hunan-niwed.

Lynne Neagle AS/MS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant
Deputy Minister for Mental Health and Wellbeing

Y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon – Busnes Pawb
Llywodraeth Cymru – Adroddiad statws ar argymhellion
[Busnes Pawb, adroddiad ar atal hunanladdiad yng Nghymru, Rhagfyr 2018](#)
Awst 2022

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
1	<p>Rydym yn argymhell y dylid mabwysiadu fframwaith hyfforddiant ar atal hunanladdiad a'i weithredu ar draws yr holl wasanaethau cyhoeddus mewn ffordd debyg i'r fframwaith ar gyfer trais domestig, lle y manylir ar y gofynion o ran hyfforddiant yn dibynnu ar y rôl. Yn benodol, byddai meddygon teulu yn un o'r grwpiau o weithwyr proffesiynol fyddai â gofynion uwch o ran hyfforddiant / sgiliau, ac mae'n bwysig bod ganddynt hwy a staff y practis yr hyder i ofyn y cwestiynau cywir ac ymateb yn dosturiol ac effeithiol wrth ymdrin â chleifion a allai fod mewn perygl o gyflawni hunanladdiad. Credwn y dylai'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol fwrw ymlaen â hyn fel un o'r blaenoriaethau pennaf, yn enwedig o gofio bod fframwaith hyfforddiant eisoes wedi'i ddatblygu ac yn cael ei lansio yn Lloegr</p>	<p>Nodwyd gennym yn flaenorol fod yr Athro Ann John (Cadeirydd y Grwpiau Cyngori Cenedlaethol ar Hunanladdiad a Hunan-niwed) wedi cyfrannu at elfen plant a phobl ifanc y fframwaith atal hunan-niwed a hunanladdiad (Health Education England, Coleg Prifysgol Llundain (UCL), y Ganolfan Gydweithredol Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl (NCCMH) (a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2018), sy'n cynnwys tair rhan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plant a phobl ifanc • Oedolion ac oedolion hŷn • Y cyhoedd (iechyd cymunedol ac iechyd y cyhoedd). <p>Mae'r Arweinydd Cenedlaethol (Claire Cotter) yn arwain y broses o ddatblygu 'fframwaith galluogrwydd' ar hyn o bryd. Bydd y fframwaith hwn yn nodi'r galluoedd sydd eu hangen ar lefel gyffredinol ar draws gweithluoedd amlsectoraidd, gan weithio gydag Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) ac arbenigwyr digidol. Caiff grwpiau penodol o weithwyr rheng flaen eu cynnwys wrth ddatblygu'r adnodd hwn drwy drefniadau cydgynhyrchu, er mwyn meithrin galluogrwydd a hyder yn y system e.e. cydgysylltwyr ardal lleol; swyddogion lles ym maes addysg bellach; timau gofal sylfaenol; bwrdd iechyd. Rydym yn disgwyl i'r gwaith hwn ddirwyn i ben erbyn diwedd y cyfnod secondio (Mawrth 2022).</p>	<p>Mae'r gwaith sy'n ymwneud â hyfforddiant cyffredinol ar atal hunanladdiad yn parhau i ddatblygu</p> <p>Mae llwyfan digidol wrthi'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd a fydd yn darparu 'hwb hyfforddiant hunanladdiad a hunan-niwed i Gymru' er mwyn helpu gweithwyr rheng flaen i ymdrin â marchnad sy'n llawn cynhyrchion a rhaglenni hyfforddi mewn ffordd wybodus. Bydd hefyd yn darparu dolenni cyflym i fideos hyfforddiant ar-lein ac adnoddau e-ddysgu sydd ar gael am ddim ledled y DU</p> <p>Mae fframweithiau hyfforddi ar gael hefyd ar Hwb ACE YMWBODOL, ac mae un arall wrthi'n cael ei ddatblygu drwy Straen Trawmatig Cymru.</p> <p>Mae'n bosibl y bydd yr hwb hyfforddiant digidol yn amlgu bylchau yn y ddarpariaeth hyfforddiant, wrth i bobl geisio dod o hyd i gynhyrchion sy'n addas ar gyfer eu hanghenion datblygu penodol. Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cydgysylltu</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>Mae'r deunydd hyfforddi ar gyfer y DES i feddygon teulu wedi'i gwblhau, ond gohiriwyd y trefniadau angenrheidiol ar gyfer ymgysylltu â meddygon teulu oherwydd y pandemig. Cytunir ar amserlenni newydd maes o law.</p>	<p>ag AGORED ac Addysg Oedolion Cymru er mwyn ystyried datblygu unedau penodol (canlyniadau cwricwlaidd a deilliannau dysgu) ac o bosibl gymhwyster cenedlaethol.</p>
2	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith o hyrwyddo deunyddiau sydd eisoes yn bodoli, megis yr adnodd hyfforddi "See. Say. Signpost." fel rhan o ymgyrch i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd a sefydlu'r neges bod hunanladdiad yn fusnes i bawb ac y gall ddigwydd mewn unrhyw gymuned ar unrhyw adeg.</p>	<p>Rydym yn parhau i rannu a hyrwyddo adnoddau a bydd y Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol yn chwarae rhan allweddol wrth nodi cyfleoedd pellach i godi ymwybyddiaeth o ddeunyddiau.</p> <p>Mae Cydweithfa Iechyd GIG Cymru bellach yn cynnwys gwybodaeth benodol am hunanladdiad a hunan-niwed ac yn cyfeirio pobl at wefannau allweddol eraill i gael gwybodaeth.</p> <p>Mae gan wefan Rhwydwaith Iechyd Cyhoeddus Cymru dudalen hefyd, ac mae'n datblygu tudalen newydd ar hunanladdiad a hunan-niwed ar y llwyfan diwygiedig (sy'n cael ei ddiweddarau ar hyn o bryd). Mae'r wefan hon yn cynnwys cyfleuster ar gyfer cymuned o ymarferwyr a gweithwyr proffesiynol.</p>	<p>Yn ogystal â'r diweddariad a roddwyd ym mis Chwefror 2021, gweler y diweddariad i'r argymhelliad blaenorol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgyssylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Byddwn hefyd yn parhau i drafod y ffordd orau o godi ymwybyddiaeth drwy waith y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad a thrwy raglen waith y Cydgysylltydd Cenedlaethol ar Hunanladdiad a Hunan-niwed.</p>
4	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru a'r Grŵp Cynghori Cenedlaethol yn gweithio gyda Network Rail a'r Samariaid i werthuso llwyddiant yr ymgyrch Small Talk Saves Lives gyda'r nod o gyflwyno hyn i ystod ehangach o sefydliadau</p>	<p>Mae amrywiaeth eang o fentrau ar waith ledled Cymru. Mae arweinwyr atal hunanladdiad rhanbarthol bellach wedi'u penodi ac maent wrthi'n nodi beth sydd ar gael ym mhob ardal, yn ogystal â'r mesurau canlyniad sydd ar gael i ddangos tystiolaeth o effaith. Caiff penderfyniadau ynghylch cyllid tymor hwy neu ehangu rhaglenni penodol eu hystyried ochr yn ochr â'r broses o bennu'r blaenoriaethau ar gyfer ein rhaglen gyllido ranbarthol gylchol, o dan arweiniad y cydgysylltydd</p>	<p>Rydym wedi atgyfnerthu'r trefniadau er mwyn nodi arferion da neu nodedig drwy'r Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol. Rydym wedi sefydlu Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed. Bydd y grŵp hwn yn sicrhau bod gwaith ym mhob rhan o'r Llywodraeth, gan gynnwys Cynllunio a Thrafnidiaeth, yn cael ei ystyried fel rhan o'r dull gweithredu</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>cenedlaethol a fydd yn trafod materion â'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol.</p> <p>Yn ogystal, mae cydgysylltwyr rhanbarthol bellach yn mynychu cyfarfod amlasiantaeth Cymru a'r Gororau a gynhelir bob deufis wedi'i drefnu gan Network Rail, a gaiff ei fynychu hefyd gan gwmnïau rheilffordd, gan gynnwys Trafnidiaeth Cymru, y Samariaid a'r Heddlu Trafnidiaeth Prydeinig. Bydd y grŵp hwn yn cysylltu â'r gwaith Gwyliadwriaeth Amser Real, ac mae'n parhau i ddatblygu cyfleoedd ar gyfer atal hunanladdiad.</p> <p>Rydym hefyd wedi atgyfnerthu ein trefniadau ar gyfer ymgysylltu â'n Tîm Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi, drwy'r Bwrdd Cyflenwi a Goruchwylio a sefydlwyd yn ddiweddar er mwyn sicrhau bod gan bob ymyriad a ddatblygir sail dystiolaeth glir. Mae nifer o ffrydiau gwaith yn adrodd i'r bwrdd hwn, gan gynnwys atal hunanladdiad a hunan-niwed.</p>	<p>ehangach mewn perthynas ag atal hunanladdiad. Bydd y Cydgysylltwyr Atal Hunanladdiad Cenedlaethol a Rhanbarthol yn rhan o'r grŵp trawslywodraethol.</p> <p>Rydym hefyd yn rhoi ffocws newydd i'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol er mwyn sicrhau bod ein dull gweithredu yn seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi fel rhan o'n gwaith i ddatblygu olynydd Beth am Siarad â Fi er mwyn sicrhau dull gweithredu yn seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Ar y sail ein bod wedi rhoi trefniant newydd a chadarn ar waith i atgyfnerthu'r cymorth dadansoddi a gwerthuso ar gyfer y Rhaglen Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed, rydym o'r farn bod y cam gweithredu hwn wedi'i gwblhau.</p> <p>O ran ymgyrch Small Talk Saves Lives campaign, lansiodd ymgyrch ddiweddaraf Real People Real Stories ledled y DU (gan gynnwys yng Nghymru) yn 2022 a llwyddodd y Samariaid i drefnu proses hysbysebu eang. Yn ogystal, cynhaliwyd ymgyrch pypiau petrol ym mhob awdurdod lleol gwledig yng Nghymru, ochr yn ochr ag eitemau radio yn ardal Cymoedd</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>De Cymru. Cafodd yr ymgyrch sylw hefyd ar Newyddion ITV Wales.</p> <p>Mae'r Samariaid yn gweithio mewn partneriaeth â Network Rail ac arweinydd rhanbarthol a gaiff ei gyflogi gan y Samariaid ac sy'n gyfrifol am ardal Cymru a Gorllewin Lloegr.</p>
5	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau ar fyrder i sicrhau bod pob meddyg teulu yng Nghymru yn ymwybodol o ganllawiau'r Cyngor Meddygol Cyffredinol ynghylch rhannu gwybodaeth a'r datganiad consensws a gytunwyd gan Adran Iechyd y DU, y Colegau Brenhinol a phartneriaid eraill. Rydym yn cefnogi'r ymgyrch gan Papyrus i annog prif weithredwyr cyrff y GIG i roi sicrwydd y byddant yn cefnogi staff sy'n gwneud penderfyniad ar sail budd pennaf i dorri cyfrinachedd claf er mwyn amddiffyn bywyd</p>	<p>Er ein bod wedi tynnu sylw arweinwyr polisi at y mater hwn yn fewnol, nid ydym wedi gallu rhoi blaenoriaeth i waith pellach mewn perthynas â'r cam gweithredu hwn. Byddwn yn ei ystyried fel rhan o'n dull gweithredu fesul cam i ymateb i'r argymhellion yn yr adroddiad hwn a'r amrywiaeth eang o argymhellion o fewn adroddiadau cysylltiedig eraill gan Bwyllgorau.</p>	<p>Mae NICE yn ymgynghori ar hyn o bryd ar ganllawiau newydd ar hunan-niwed. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi Cylchlythyr Iechyd Cymru ar benderfyniadau am hawliau cyfrinachedd wrth gefnogi cleifion yr ystyrir eu bod yn wynebu risg o hunanladdiad neu hunan-niwed ar ôl cyhoeddi canllawiau NICE yn ddiweddarach yn ystod y flwyddyn.</p>
6	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd yr holl gamau angenrheidiol i sicrhau cydraddoldeb rhwng gwasanaethau iechyd meddwl a chorfforol. Dylai hyn fod yn</p>	<p>Yn y gyllideb ar gyfer 2021/22, dyrannwyd £42 miliwn ychwanegol i iechyd meddwl er mwyn helpu i gyflawni'r blaenoriaethau a nodwyd yng Nghynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-2022. Mae hyn yn cynnig cyllid ychwanegol a chylchol sylweddol ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl a fydd yn cynyddu'r llinell</p>	<p>Mae sicrhau cydraddoldeb rhwng iechyd corfforol ac iechyd meddwl yn rhan greiddiol o strategaethau iechyd yng Nghymru ac mae'r Rhaglen Lywodraethu yn gwneud ymrwymiad i barhau i flaenoriaethu buddsoddiadau mewn iechyd meddwl. Ar y</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>gysylltiedig â “Cymru Iachach”, a rhaid i Lywodraeth Cymru sicrhau bod ei chynlluniau ar gyfer datblygu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn rhoi'r un flaenoriaeth i iechyd meddwl a lles meddyliol ag y maent yn ei rhoi i iechyd corfforol. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod adnoddau priodol yn cael eu dyrannu, a bod canlyniadau cleifion, o ran iechyd meddwl gwell, yn cael eu mesur ac yr adroddir arnynt. Os yw Llywodraeth Cymru o ddifrif ynghylch sicrhau cydraddoldeb rhwng iechyd meddwl ac iechyd corfforol, rhaid iddi ystyried a fyddai cyflwyno targedau ystyrllon yn sicrhau bod byrddau iechyd yn rhoi ffocws digonol ar wella gwasanaethau iechyd meddwl a phrofiad cleifion o ofal</p>	<p>sylyfaen i helpu gwasanaethau i ddiwallu anghenion iechyd meddwl newidiol. Mae'r buddsoddiad ychwanegol hwn yn golygu y caiff cyfanswm o £783m ei wario ar iechyd meddwl yn 2021-22. Mae'r cyfanswm hwn yn cynnwys £726 miliwn a ddarperir i Fyrddau Iechyd Lleol yn 2021-22 fel rhan o'r dyraniad iechyd meddwl wedi'i glustnodi i gefnogi gwasanaethau a chymorth iechyd meddwl cyfredol.</p> <p>Mae gwaith yn parhau i integreiddio gwasanaethau iechyd meddwl yn well â gwasanaethau iechyd corfforol, er enghraifft, mae cynlluniau wrthi'n cael eu cwblhau i raglen waith argyfyngau iechyd meddwl ddod yn rhan o'r Bwrdd Rhaglen Mynediad Brys ac Argyfwng. Yn yr un modd, fel rhan o'r Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol, mae gwaith yn mynd rhagddo i sicrhau bod iechyd meddwl yn elfen integredig o'r gwaith hwn.</p> <p>Yn ystod y pandemig, cafodd gwasanaethau iechyd meddwl eu blaenoriaethu a'u pennu fel gwasanaethau hanfodol ynghyd â gwasanaethau iechyd 'corfforol' allweddol sy'n dangos lefel y pwysigrwydd a roddir gennym ar ein gwasanaethau iechyd meddwl yng Nghymru.</p> <p>O ran amseroedd aros, ceir enghreifftiau da o dargedau iechyd meddwl a thargedau iechyd corfforol sy'n gydnaws â'i gilydd, er enghraifft, ar gyfer gofal brys, lle mae'r meini prawf ar gyfer cynnal asesiad brys o fewn 4 awr ar gyfer iechyd meddwl yn gydnaws â'r targed ar gyfer amseroedd aros mewn adrannau damweiniau ac achosion brys. Yn ogystal, mae'r targedau ar gyfer asesiadau cyffredin ac atgyfeiriadau i gael triniaeth</p>	<p>sail hon, mae'r elfen hon o'r argymhelliad wedi'i chwblhau.</p> <p>O ran mesurau canlyniadau ar gyfer iechyd meddwl, dechreuodd hyfforddiant ac adnoddau i gynnwys y defnydd o fesurau canlyniadau a phrofiad wedi'u hadrodd gan gleifion ym mhob tîm iechyd meddwl ym mis Mehefin 2021 a bydd y gwaith hwn yn parhau i gael ei gefnogi tan fis Mawrth 2023.</p> <p>Mae'r gwaith hwn bellach yn cael ei weithredu drwy'r Bwrdd Data a Mesurau Canlyniadau Iechyd Meddwl sy'n adrodd i Fwrdd Goruchwylio Gweinidogol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		iechyd meddwl yn cynnwys targed o 28 diwrnod o gymharu â'r targed o 26 wythnos ar gyfer atgyfeiriadau i gael triniaeth am gyflyrau iechyd corfforol. Rydym hefyd yn atgyfnerthu'r arweinyddiaeth ar gyfer gwaith ar y Set Ddata Graidd er mwyn sicrhau ffocws ar ganlyniadau ac er mwyn nodi cyfleoedd i gyflymu cynnydd cyn rhoi WCCIS ar waith.	
8	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu model brysbennu Cymru gyfan a fyddai'n golygu bod nyrsys seiciatrig cymunedol wedi'u lleoli yn ystafelloedd rheoli'r heddlu. Credwn y dylid gwneud y gwaith hwn yn unol â'r amserlen chwe mis a nodir yn adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg Cadernid Meddwl (argymhelliad 15 yn yr adroddiad hwnnw):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bod Llywodraeth Cymru, o fewn chwe mis i ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad hwn, mewn perthynas â gofal argyfwng a gofal y tu allan i oriau: ▪ yn gweithio gyda heddluoedd Cymru i ystyried model brysbennu ar gyfer Cymru gyfan a fyddai'n sicrhau bod ymarferwyr iechyd meddwl ar 	<p>Mae gwella gofal argyfwng i bob oed yn flaenoriaeth yn ein Cynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-22, gan gynnwys sicrhau darpariaeth 24/7. Mae diweddariadau blaenorol wedi cynnwys gwybodaeth am yr amrywiaeth o brosiectau peilot sydd ar waith i brofi modelau brysbennu dros y ffôn. Rydym wedi gwneud cynnydd da wrth wella gofal argyfwng wedi'i ategu gan gyllid o £3.4 miliwn yn ystod y 3 blynedd diwethaf (£1m yn 2018-19, £1.4m yn 2019-20 ac £1m yn 20/21) i gefnogi amrywiaeth o ddulliau gweithredu (brysbennu dros y ffôn, cludo a chaffis argyfwng).</p> <p>Mae canfyddiadau adolygiad a gomisiynwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru o fynediad brys i bob oed (adroddiad 'Tu Hwnt i'r Alwad', cyhoeddwyd 21 Rhagfyr 2020) yn dangos yr amrywiaeth o anghenion sydd gan bobl mewn argyfwng. Mae'r rhain yn cynnwys amrywiaeth eang o faterion cymdeithasol a llesiant ac mae pob partner yn cytuno bod angen llwybr amlasiantaeth er mwyn diwallu anghenion. Er mwyn cefnogi'r gwelliannau sydd eu hangen o safbwynt iechyd fel rhan o'r dull gweithredu amlasiantaeth, rwyf wedi ymrwymo £6m ychwanegol ar gyfer gofal argyfwng yn 2021-22. Mae gwaith eisoes yn mynd rhagddo i brofi</p>	<p>Fel y nodwyd yn flaenorol, gwnaethom ymrwymo £6miliwn i wella gwasanaethau argyfwng yn 2021/22 ac rydym yn gwneud cynnydd da wrth gyflwyno mynediad 24/7 i gymorth iechyd meddwl brys drwy 111. Mae'r pandemig wedi effeithio ar ein bwriad i roi'r camau hyn ar waith erbyn mis Ebrill ac mae byrddau iechyd yn wynebu heriau o hyd wrth recriwtio aelodau allweddol o staff. Mae byrddau iechyd wedi cyrraedd gwahanol gamau gweithredu ac rydym yn anelu at sicrhau darpariaeth 24/7 ledled Cymru erbyn diwedd y flwyddyn – gyda rhai byrddau iechyd ar y trywydd cywir i gynnig y gwasanaeth cyn yr haf. Pan fydd yn gwbl weithredol, bydd y gwasanaeth yn darparu llinell uniongyrchol i swyddogion yr heddlu ei ffonio i ofyn am gyngor. Mae byrddau iechyd yn gweithio'n lleol gyda heddluoedd lle mae modelau brysbennu eisoes ar waith.</p> <p>Mae parhau i drawsnewid gwasanaethau argyfwng yn flaenoriaeth ar gyfer y cyllid iechyd meddwl ychwanegol rydym wedi'i</p>

Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
<p>gael yn ystafelloedd rheoli'r heddlu i roi cyngor pan fydd plant a phobl ifanc (a grwpiau oedran eraill, os yn briodol) yn wynebu argyfwng;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ yn amlinellu sut y gellid cyfeirio adnoddau at alluogi timau argyfwng ym mhob bwrdd iechyd i ddarparu hyfforddiant a rhaeadru arbenigedd i wasanaethau rheng flaen eraill, yn enwedig cydweithwyr mewn Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys, mewn ardaloedd ar y gororau (i wella cysylltiadau trawsffiniol â'r canolfannau hynny a ddefnyddir amlaf gan gleifion sy'n byw yng Nghymru), ac mewn ysgolion (i wneud sgysiau am hunanladdiad a hunan-niwed yn benodol yn fater o drefn); ▪ yn sicrhau bod y byrddau iechyd yn darparu cymorth dilynol ar ôl rhyddhau, yn darparu gwybodaeth am sut mae'r byrddau iechyd yn monitro'r ddarpariaeth hon, ac yn ymrwymo i sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael i'r cyhoedd er mwyn bod yn dryloyw ac yn atebol; yn sicrhau bod yr holl fyrddau iechyd yn 	<p>llwybr argyfwng 111 yn ardaloedd tri bwrdd iechyd gyda'r bwriad o ehangu'r gwaith hwn. Rydym hefyd wedi sefydlu cynlluniau cludo iechyd meddwl peilot gyda Sant Ioan Cymru er mwyn darparu gwasanaeth cludo mwy priodol ac amserol i gleifion iechyd meddwl. Bwriedir cyflwyno'r gwaith hwn ymhellach yn ystod 2021-22.</p> <p>Rydym hefyd wedi comisiynu adolygiad o wasanaethau cyswllt argyfwng a seiciatrig gan Uned Gyflenwi'r GIG er mwyn llywio ein hymateb parhaus. Gohiriwyd yr amserlenni ar gyfer yr adolygiad hwn oherwydd y pandemig. Y prif reswm am hyn oedd er mwyn caniatáu i wasanaethau ganolbwyntio ar gynnal gwasanaethau hanfodol yn ystod cyfnod heriol iawn, gan gynnwys yr angen i addasu modelau gwasanaeth o fewn y cyfyngiadau. Fodd bynnag, mae'r adolygiad yn mynd rhagddo a'r nod yw cwblhau'r gwaith maes erbyn diwedd mis Hydref 2021. Ar ôl cwblhau adolygiad pob Bwrdd Iechyd, bydd Uned Gyflenwi'r GIG yn cyflwyno adroddiad lleol llawn i'r Bwrdd perthnasol. Felly, bydd y rhan fwyaf o'r Byrddau Iechyd wedi derbyn eu hadroddiadau lleol yn ystod y gwanwyn a'r haf a chaiff y Bwrdd Iechyd olaf ei adolygu yn ystod yr Hydref. Ar ôl cwblhau'r adolygiadau lleol, caiff adroddiad cenedlaethol ei lunio a'i gyhoeddi cyn diwedd y flwyddyn galendr. Mae'r amserlen hon yn dibynnu ar y cyfyngiadau ac ar allu'r byrddau iechyd i ymgysylltu'n llawn â'r adolygiad.</p>	<p>sicrhau ar gyfer 2022/23. Caiff y cyllid ei ddefnyddio i gefnogi'r gwelliannau a argymhellwyd gan Uned Gyflawni'r GIG yn dilyn ei hadolygiad o ofal argyfwng. Cyflwynodd y byrddau iechyd eu cynlluniau ar gyfer y cyllid hwn ddiwedd mis Mai ac mae swyddogion wrthi'n ystyried y cynigion.</p> <p>Rydym hefyd yn parhau â chynllun peilot ar gyfer gwasanaeth cludo cleifion iechyd meddwl gyda St John Cymru. Mae'r cynllun peilot hwn wedi cael adborth cadarnhaol gan randdeiliaid, yn enwedig gan Ymarferwyr Iechyd Meddwl Cymeradwy a'r Heddlu. Mae cynlluniau ar waith i gyflwyno'r gwasanaeth ar ôl y cyfnod peilot llwyddiannus.</p> <p>Comisiynodd Llywodraeth Cymru yr Uned Gomisiynu Gydweithredol Genedlaethol (NCCU) i gynnal adolygiad o'r defnydd o welyau dynodedig yn 2021. Mae'r NCCU ac Uned Gyflawni'r GIG wrthi bellach yn diweddarau canllawiau i sicrhau y caiff data eu cofnodi'n fwy rheolaidd er mwyn helpu i wneud gwelliannau.</p> <p>Cyhoeddwyd Canllawiau ar ddarparu gwasanaethau seiciatreg gyswllt yng Nghymru ym mis Rhagfyr 2021. Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau ar swyddogaethau Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt yng Nghymru. Fe'i datblygwyd ar y cyd â rhanddeiliaid allweddol ledled Cymru</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>cydymffurfio â'r gofyniad i gadw gwelyau dynodedig y gellid eu staffio'n ddigonol ar gyfer pobl ifanc dan 18 oed mewn argyfwng, sy'n nodi sut y bydd hyn yn cael ei fonitro a sut y bydd adroddiad yn cael ei lunio amdano yn y dyfodol, a pha gamau a gymerir os na fydd gwelyau o'r fath ar gael;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ yn gweithredu'n gyflym ac mewn ffordd unffurf ar draws y byrddau iechyd i gynnig un pwynt mynediad at wasanaethau arbenigol, er mwyn sicrhau mynediad amserol a phriodol i gymorth, boed yn gymorth brys neu'n gymorth arall; ac ▪ yn myfyrio ar ganlyniadau'r adolygiad o ofal argyfwng, yn amlinellu beth yn fwy sydd angen ei wneud i ddarparu gwasanaeth gofal argyfwng 24/7 diogel a chost-effeithiol ym mhob rhan o Gymru, sut y gwneir hynny, ac erbyn pryd 	<p>Cyhoeddwyd canllawiau i ysgolion mewn perthynas ag ymateb i achosion o hunan-niwed a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc yn 2019.</p>	<p>a chafodd pob grŵp proffesiynol ei gynrychioli. Mae'r canllawiau hyn yn berthnasol i'r ystod oedran gyfan ac er y bydd angen gwahaniaethu o bosibl, ni ddylai unrhyw ystod oedran dderbyn gwasanaethau o ansawdd is. Gofynnwyd am sylwadau gan ddefnyddwyr gwasanaethau a gofalwyr ac adlewyrchir y sylwadau hynny yn y ddogfen hon. Mae'n cynnwys wyth safon er mwyn sicrhau mynediad cyfartal i Wasanaethau Seiciatreg Gyswllt yng Nghymru a darpariaeth gyfartal ac mae'n adlewyrchu safonau'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) a safonau cyrff proffesiynol. Bydd casglu gwybodaeth mewn perthynas â'r safonau yn helpu byrddau iechyd i ddatblygu darlun clir o'r galw am wasanaethau, faint o bobl sy'n eu defnyddio a'r trefniadau ar gyfer eu cyflwyno. Disgwylir y bydd gwybodaeth ansoddol a meintiol ar gael wrth i'r gwasanaethau ddatblygu ac aeddfedu. Dylai'r broses o archwilio gwybodaeth am y Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt alluogi byrddau iechyd i wneud penderfyniadau yn seiliedig ar dystiolaeth am ddarparu'r gwasanaethau hynny yn y dyfodol. Mae'r Gwasanaethau Seiciatreg Gyswllt hefyd yn flaenoriaeth o fewn y cyllid gwella gwasanaethau eleni.</p>
9	Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru gymryd	Ymateb i 9, 10 ac 11:	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	camau ar fyrder i ganfod i ba raddau y mae'r rhai a ryddhawyd o ofal fel cleifion mewnol yn cael gofal dilynol ar hyn o bryd o fewn yr amserlen darged ac yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor o fewn tri mis. Dylai hyn gynnwys camau i sicrhau bod systemau TG yn gallu nodi a yw hyn yn digwydd	Fel rhan o Set Ddata Graidd Iechyd Meddwl, mae cysylltu â chleifion o fewn 2 ddiwrnod i'w rhyddhau yn darged allweddol – mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda Gwasanaeth Gwybodeg Cenedlaethol Cymru (NWIS) a rhanddeiliaid i gynnal gwaith monitro perfformiad cadarn mewn perthynas â'r targed hwn drwy weithdrefnau Bwrdd Safonau Gwybodaeth Cymru. Yn y cyfamser, mae swyddogion yn gweithio gyda'r byrddau iechyd i sicrhau y cynhelir gwaith dilynol ar ôl rhyddhau cleifion ac y caiff ei gofnodi'n lleol.	Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo o hyd drwy waith y Bwrdd Data a Mesurau Canlyniadau Iechyd Meddwl. Dosbarthwyd y set ddata graidd iechyd meddwl ddrafft i fyrddau iechyd er mwyn iddynt brofi ei heffaith a deall pa elfennau sydd eisoes yn cael eu cofnodi gan fyrddau iechyd a pha elfennau y byddai angen eu hychwanegu. Mae hyn wedi helpu i nodi unrhyw elfennau a fyddai'n anodd i'w cofnodi. Mae Cydweithrediaeth y GIG bellach wedi derbyn yr adroddiad ar y profion effaith hyn. Cyflwynwyd y data craidd i Fwrdd Safonau Gwybodaeth Cymru ym mis Gorffennaf fel rhan o'r broses gymeradwyo. Ynghyd â'r hyfforddiant canlyniadau y cyfeiriwyd ato yn argymhelliad 6, mae Prifysgol De Cymru wedi cael ei chomisiynu i weithio gyda byrddau iechyd a rhanddeiliaid eraill i ddatblygu mesurau canlyniadau ar gyfer gwasanaethau iechyd meddwl. Disgwylir yr adroddiad ar y gwaith mapio cychwynnol erbyn Haf 2022.
10	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyflwyno proses chwemisol i fonitro ac adrodd ar y targed yn Law yn Llaw at Iechyd Meddwl – Cynllun Cyflawni sy'n nodi y bydd yr holl gleifion sy'n cael eu rhyddhau o ofal fel cleifion mewnol yn cael gofal dilynol o fewn yr amserlen benodedig		
11	Rydym yn argymhell, yng ngoleuni'r dystiolaeth bod y perygl o hunanladdiad ar ei uchaf ar y trydydd diwrnod ar ôl rhyddhau pobl o ofal, y dylai'r targed o ran trefnu apwyntiad dilynol cyntaf i gleifion mewnol a ryddhawyd o ofal iechyd meddwl gael ei newid er mwyn sicrhau bod cleifion yn cael gofal dilynol o fewn 48 awr		
12	Rydym yn argymhell y dylid cyflwyno targed ar gyfer amseroedd aros am therapiau	Ers cyhoeddi'r argymhellion hyn, rydym yn parhau i gefnogi gwaith i wella mynediad i ymyriadau a therapiau seicolegol ac mae'n parhau'n faes blaenoriaeth o fewn	Rydym yn parhau'n ymrwymedig i gyhoeddi data amseroedd aros ar gyfer therapiau seicolegol arbenigol ond bu oedi o ran

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>seicolegol i sicrhau bod y rhai sydd mewn angen yn cael y cymorth hwn o fewn amserlen briodol. Mae mynediad cynnar at therapi priodol yn gallu darparu'r ymyrraeth y mae ei hangen ac atal yr angen i rywun gael gofal argyfwng yn nes ymlaen</p>	<p><i>Cynllun Cyflenwi Law yn Llaw at Iechyd Meddwl 2019-2022.</i> Yn 2018/19, rhoddwyd £4m o gyllid ychwanegol yn uniongyrchol i fyrddau iechyd i'w helpu i wella mynediad i therapiau seicolegol a gwnaed buddsoddiad pellach yn ystod rowndiau cyllid gwella gwasanaethau dilynol (yn 2019/20 a 2020/21), gwerth £3.5m ychwanegol.</p> <p>Dyrannwyd y cyllid hwn ar y sail y dylai adeiladu ar fuddsoddiad blaenorol ac y gallai'r byrddau iechyd ddangos sut y byddai'r cyllid yn helpu i weithredu Matrics Cymru, Canllawiau ar gyfer Darparu Therapi Seicolegol sy'n seiliedig ar Dystiolaeth yng Nghymru a gyhoeddwyd yn 2017. Cynlluniwyd Cynllun Gweithredu ategol y Pwyllgor Rheoli Therapiau Seicolegol Cenedlaethol (NPTMC), a gyhoeddwyd yn 2018, er mwyn helpu byrddau iechyd i werthuso a chynllunio eu gwasanaethau yn erbyn y canllawiau a'r tablau tystiolaeth cysylltiedig.</p> <p>Yn dilyn yr archwiliadau cychwynnol a gynhaliwyd yn 2018 mewn perthynas â Chynllun Gweithredu'r Pwyllgor, byddwn yn gofyn i fyrddau iechyd adolygu'r broses o roi'r cynlluniau hynny ar waith fel rhan o raglen waith eleni. Byddwn yn gofyn am dystiolaeth ganddynt ynghylch sut y maent yn bwriadu canolbwyntio ar y meysydd y mae angen eu datblygu fwyaf. Bydd cyllid gwella gwasanaethau ar gael iddynt lle bo angen.</p> <p>Eleni, gwnaed gwaith hefyd i asesu ac i fapio'r gweithlu seicolegol presennol, gan gynnwys capasiti, trefniadau goruchwyllo ac anghenion hyfforddi. Rhannwyd y dadansoddiad eang hwn ag Addysg a Gwella Iechyd</p>	<p>yngymryd â'r gwaith hwn yn ystod y pandemig.</p> <p>Er nad yw'r data yn ddigon cadarn i'w cyhoeddi eto, caiff data gweithredol eu cyflwyno gan bob bwrdd iechyd ac fe'u defnyddir gan Lywodraeth Cymru i sicrhau bod gwasanaethau yn atebol. Comisiynwyd Uned Gyflawni'r GIG i gynnal adolygiad o therapiau seicolegol er mwyn deall y cysondeb a'r amrywiadau rhwng gwasanaethau a threfniadau cyflwyno data rhwng byrddau iechyd.</p> <p>Dim ond un elfen o'r trefniadau mynediad ar gyfer therapiau seicolegol a adlewyrchir gan y data amseroedd aros a gyhoeddir – y gwasanaethau arbenigol. Caiff data eu cyhoeddi eisoes ar gyfer Gwasanaethau Iechyd Meddwl Sylfaenol Lleol, sy'n cynnwys therapiau seicolegol ac rydym wedi atgyfnerthu cymorth lefel isel, er enghraifft drwy gyflwyno Therapi Gwybyddol Ymddygiadol ar-lein – math arall o therapi seicolegol.</p> <p>Bydd y gwaith i ddatblygu'r set ddata graidd iechyd meddwl yn sicrhau ein bod yn gallu adlewyrchu darlun mwy cyflawn o'r ddarpariaeth ledled Cymru.</p> <p>Rydym yn gweithio gydag AaGIC a Gwelliant Cymru i barhau i ddatblygu'r seilwaith i helpu byrddau iechyd i wella</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>Cymru (AaGIC) er mwyn llywio'r gwaith y mae'n ei wneud i gynllunio'r gweithlu. Yn dilyn trafodaethau, penderfynwyd yn gyflym y dylid cynnwys lleoedd ychwanegol i hyfforddi seicolegwyr o flwyddyn academaidd 2020-21.</p> <p>Rydym hefyd yn cefnogi seilwaith interim er mwyn helpu i barhau i ddarparu therapïau seicolegol, gan sicrhau y caiff yr amrywiaeth o therapïau sydd ar gael ei hatgyfnerthu, ac y caiff dewisiadau defnyddwyr gwasanaethau eu hystyried fel mater o drefn o fewn gwasanaethau iechyd meddwl. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys adolygiad systematig a chadarn o'r tablau tystiolaeth sy'n sail i Fatricks Cymru gan ei bod yn holl bwysig eu bod yn cael eu diweddu'n rheolaidd er mwyn sicrhau y gall y byrddau iechyd ddarparu ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.</p> <p>Comisiynwyd gwaith hefyd i lunio adroddiad ar y mecanweithiau mwyaf effeithiol ar gyfer cynllunio diogelwch a rhagwelir y bydd yr egwyddorion a nodwyd yn yr adroddiad hwnnw yn parhau i lywio'r ymyriadau seicolegol mwyaf priodol i'r rheini sy'n cael teimladau hunanladdol a'r rheini sydd wedi hunan-niweidio.</p> <p>Mae'r cydgysylltydd cenedlaethol hefyd yn gweithio gyda'r grŵp llywio cenedlaethol Seiciatreg Gyswllt a bwrdd prosiect y set ddata graidd i sicrhau cysondeb o ran trefniadau asesu lleoliadau seiciatreg gyswllt. Rydym hefyd yn ymrwymedig i sicrhau y caiff unrhyw arferion newydd sy'n seiliedig ar dystiolaeth a nodir yn y maes hwn eu rhannu â'n holl gydweithwyr priodol.</p>	<p>mynediad i therapïau seicolegol. Bydd y gwaith hwn yn sicrhau bod proses gadarn gennym ar gyfer ystyried sail tystiolaeth yr ymyriadau sy'n sail i Fatricks Cymru a'r Matrics Plant.</p> <p>Cyhoeddwyd Cynllun Gweithredu'r Matrics Plant ym mis Medi 2021. Cynlluniwyd y cynllun hwn er mwyn helpu i roi'r Matrics Plant: Canllawiau ar gyfer Darparu Ymyriadau Seicolegol i Blant a Phobl Ifanc yng Nghymru ar waith. Rhagwelir y bydd yn helpu byrddau iechyd a phartneriaid i sicrhau y caiff ysbryd a manylion y Matrics Plant eu rhoi ar waith.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
13	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn derbyn yr alwad a wnaed yn yr adolygiad canol cyfnod o Siarad â fi 2 i ddatblygu a gweithredu strategaeth ôl-ymyrraeth Cymru gyfan ar gyfer hunanladdiad, ac y dylai'r gwaith hwn gael ei ddatblygu fel un o'r blaenoriaethau pennaf. Dylai hyn gynnwys manylion cymorth dilynol i unigolion sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, ac mewn lleoliadau sefydliadol. Dylai gynnwys yr argymhelliad yn Cadernid Meddwl y dylid rhoi canllawiau i'r holl ysgolion ynghylch siarad am hunanladdiad (ac, fel blaenoriaeth, i ysgolion lle bu achos o hunanladdiad neu amheuaeth o hunanladdiad). Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod digon o adnoddau wedi'u clustnodi i weithredu'r strategaeth ôl-ymyrraeth hon.</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyllid grant (2020/21) i brosiect/gwasanaeth cymorth profedigaeth ym mhob un o'r tri rhanbarth y mae SOBS (Gogledd), MIND (Canolbarth/Gorllewin) a 2WishuponaStar (Gwent) yn ymwneud â nhw, a byddant yn darparu gwybodaeth werthfawr er mwyn llywio dull gweithredu Cymru gyfan.</p> <p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn mynychu'r Grŵp Llywio Profedigaeth Cenedlaethol sydd wrthi ar hyn o bryd yn datblygu fframwaith ar gyfer pob math o brofedigaeth. Bydd ymgynghoriad ffurfiol yn dechrau ar y fframwaith hwn ar 22 Mawrth.</p> <p>Ar hyn o bryd, mae'r grŵp yn ymgysylltu â phobl â phrofiad uniongyrchol o brofedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, gyda chymorth asiantaethau gwirfoddol, gan roi cyfle iddynt rannu eu teithiau profedigaeth er mwyn i ni allu deall yr heriau a'r cyfleoedd i roi'r cymorth cywir yn y ffordd gywir yn well. Disgwylir i'r grŵp gyflwyno adroddiad ar 31 Mawrth 2021, a bydd yn darparu sail ar gyfer strategaeth ôl-ymyrraeth, a fydd yn nodi'r costau y bydd angen darparu ar eu cyfer a'r adnoddau y bydd eu hangen er mwyn darparu ymateb cenedlaethol yn ystod 2021/22.</p>	<p>Ar sail y ddealltwriaeth a feithriniwyd o'r ymarfer gwrando a gynhaliwyd yn 2020/21 gyda'r rheini a oedd yn byw mewn profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, mae grŵp gorchwyl a gorffen amlasiantaethol wedi bod yn cyfarfod i lunio canllawiau ar gyfer ymateb Cymru gyfan i'r rheini sy'n dod i gysylltiad â marwolaeth sydyn a allai fod yn hunanladdiad posibl, y rheini yr effeithir arnynt gan achos o'r fath neu sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad (byddai ymateb cyflym yn golygu cyn cwest). Cynhwyswyd staff corffdai, swyddfeydd crwneriaid, trefnwyr angladdau, gofal sylfaenol, asiantaethau cymorth profedigaeth yn dilyn hunanladdiad, gwasanaethau golau glas a gwasanaethau achub.</p> <p>Bydd y System Gwyliadwriaeth Amser Real yn darparu gwybodaeth er mwyn helpu gwasanaethau i sicrhau y caiff y rheini sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad gynnig cymorth amserol a phriodol.</p> <p>Mae canllawiau drafft yn destun adolygiad ehangach ar hyn o bryd. Un o argymhellion allweddol y gwaith hwn yw y dylid darparu Gwasanaeth Cyswllt Cenedlaethol ar gyfer Profedigaethau er mwyn cynnig cymorth rhagweithiol ar ôl hunanladdiad posibl. Mae</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>swyddogion yn ystyried opsiynau ar gyfer datblygu neu gomisiynu'r cymorth hwn.</p> <p>Cyhoeddwyd canllawiau ar drafod hunanladdiad ym mis Medi 2019 ac fe'u dosbarthwyd i bob ysgol. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru wrthi'n datblygu cynigion ar gyfer adolygu ymwybyddiaeth mewn ysgolion ac maent yn ystyried pa gymorth pellach sydd ei angen yn y maes.</p>
14	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru yn mynd ati i hyrwyddo argaeledd yr adnodd Cymorth wrth Law Cymru. Dylai hyn gynnwys ymgysylltu'n rhagweithiol â grwpiau cymorth y trydydd sector a sicrhau bod staff rheng flaen, yn enwedig gwasanaethau brys, sydd â chysylltiad â'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, nid yn unig yn llwyr ymwybodol o Cymorth wrth Law Cymru ond, yn hollbwysig, yn gallu cael gfael ar gopiâu o'r adnodd fel y gellir ei ddsbarthu i'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth ar yr adeg y mae ei angen arnynt. Gan fod yr adnodd hwn eisoes ar gael, dylid rhoi hyn ar waith o fewn 3 mis</p>	<p>Lluniwyd fersiwn o 'Cymorth wrth law' i Gymru ac mae ar gael ar-lein (Dewis Cymru) yn Gymraeg ac yn Saesneg. Rhyddhawyd cyllid i helpu gyda chostau argraffu a dosbarthu parhaus. Dosbarthwyd yr adnoddau a argraffwyd yn ddiweddar yn uniongyrchol i'r Byrddau Iechyd Lleol, nifer o sefydliadau trydydd sector, heddluoedd ac Iechyd Cyhoeddus Cymru er mwyn iddynt eu dosbarthu i randdeiliaid ehangach.</p> <p>Nodir ei bod bellach yn bryd adolygu 'Cymorth wrth law' ac mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cysylltu â chydweithwyr ym mhym gwlad y DU/Iwerddon y maent oll yn defnyddio'r adnodd 'Cymorth wrth law' er mwyn ystyried pa ddiwygiadau pellach sydd eu hangen. Caiff y gwaith hwn hefyd ei lywio gan yr adolygiad diweddar yn Lloegr. Mae trafodaethau cynnar yn awgrymu o bosibl y gellid datblygu opsiwn digidol ar y cyd â'r gwledydd eraill. Bydd gwaith ar system Gwyliadwriaeth Amser Real hefyd yn cynnig cyfleoedd i sicrhau y caiff yr adnodd hwn ei ddefnyddio'n fwy rheolaidd ac i sicrhau bod y wybodaeth ar gael pan fydd ei hangen.</p>	<p>Bydd y cyflenwr digidol sy'n datblygu'r hwb hyfforddi yn helpu i ddatblygu fersiwn ddigidol o Cymorth wrth Law, a fydd yn cynnig cyfle i adolygu'r cynnwys, diweddarau'r cyfeiriadau at wasanaethau ac adnoddau yng Nghymru, ac ystyried ffyrdd eraill o sicrhau bod y cynnwys ar gael. Bydd hyn ar gael yn ystod hydref 2022.</p> <p>Yn ystod y cyfnod datblygu, caiff 'cerdyn busnes' â Chod QR i'r fersiwn gyfredol ar wefan Dewis Cymru ei argraffu i'w roi i ymatebwyr rheng flaen ledled Cymru.</p> <p>Gall yr un Cod QR dywys pobl i'r fersiwn ddigidol newydd pan fydd ar gael.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
15	Rydym yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru, fel rhan o lwybr ôl-ymyrraeth Cymru gyfan, roi ystyriaeth ddwys i ddarparu cyllid ar gyfer grwpiau cymorth i'r rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad, fel bod pobl ledled Cymru yn gallu cael cymorth y mae ei ddirfawr angen. Credwn y gall grwpiau o'r fath gyflawni rôl allweddol o ran cefnogi iechyd meddwl a lles meddyliol y rhai sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad. Gallai hyn yn ei dro arwain at lai o alw am wasanaethau'r GIG.	Caiff yr ymateb i'r argymhelliad hwn ei ystyried fel rhan o'n gwaith y nodir ei fanylion yn argymhelliad 13.	Gweler y wybodaeth am 'Wasanaeth Cyswllt Cenedlaethol ar gyfer Profedigaethau' yn argymhelliad 13.
16	Rydym yn argymell y dylai'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol a fforymau hunanladdiad rhanbarthol ymgysylltu â phobl sydd â phrofiad personol o syniadau hunanladdol, gan gynnwys y rhai sydd wedi goroesi ymgais i gyflawni hunanladdiad a phobl sydd wedi dioddef profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad i sicrhau bod yr holl weithgarwch atal hunanladdiad yn seiliedig ar brofiad uniongyrchol	<p>Ar hyn o bryd, ymgysylltir â phobl â phrofiad uniongyrchol drwy'r asiantaethau gwirfoddol hynny sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'r rheini yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad, a chaiff pobl â phrofiad uniongyrchol hefyd eu cynrychioli ar y Grŵp Cyngori Cenedlaethol ac ar y fforymau atal hunanladdiad rhanbarthol a lleol. Mae pob rhanbarth hefyd wedi neilltuo cronfa cyllid gweinyddol ar gyfer costau sy'n gysylltiedig â chydgyngyrchu, treuliau teithio ac ati fel y bo'n briodol er mwyn hwyluso'r gwaith parhaus hwn.</p> <p>Mae enghreifftiau diweddar o gynnwys pobl â phrofiad uniongyrchol mewn gweithgareddau atal hunanladdiad, yn cynnwys gofyn iddynt fod yn aelodau o baneli cyfweld ar gyfer arweinwyr cenedlaethol/rhanbarthol a'u</p>	<p>Mae pobl â phrofiad uniongyrchol, ac asiantaethau a sefydlwyd gan y rheini â phrofiad uniongyrchol, yn mynychu'r tri fforwm rhanbarthol a'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol.</p> <p>Aeth ymarfer gwrando ati i ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl â phrofiad uniongyrchol er mwyn llywio ein ffordd o ymateb i bobl sy'n wynebu profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad neu yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		cynnwys yn uniongyrchol wrth ddatblygu ymateb cenedlaethol i brofedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad.	o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.
17	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda chyflogwyr y GIG yng Nghymru i sicrhau bod pob cyflogai sydd wedi ymdrin ag achosion o hunanladdiad/ymgais i gyflawni hunanladdiad yn gallu cael gafael ar gymorth priodol	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio gyda phartneriaid cymdeithasol o fewn cyflogwyr GIG Cymru ac undebau llafur i sicrhau bod cynnig llesiant amlhaenog ar gael i weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru, gan gynnwys llinell gymorth gyfrinachol gan y Samariaid, wedi'i hariannu gan Lywodraeth Cymru, sydd ar gael yn benodol i weithwyr iechyd a gofal yng Nghymru.</p> <p>Mae nifer o adnoddau ac apiau iechyd a lles sydd ar gael i'w defnyddio am ddim hefyd, gan gynnwys Mind, CALL, Sleepio a Daylight a SilverCloud.</p> <p>Mae holl gyflogwyr y GIG yn parhau i gynnig Rhaglenni Cymorth i Weithwyr, ac mae gwasanaethau llesiant yn cynnig amrywiaeth o gymorth. Mae nifer o adnoddau defnyddiol hefyd y caiff staff eu cyfeirio atynt drwy dudalen we AaGIC yn benodol ar hunanladdiad, trawma a phrofedigaeth:</p> <p>Darperir cryn dipyn o gymorth drwy Wasanaeth Iechyd i Weithwyr Iechyd Proffesiynol Cymru (HHP). Drwy HHP Cymru, gall pob meddyg sy'n gweithio ym maes Gofal Sylfaenol ac Eilaidd gael gafael ar wasanaethau Cymdeithas Seicotherapiau Ymddygiadol a Gwybyddol Prydain (BABCP) yn ei ardal. Gall meddygon hunangyfeirio a chânt eu hasesu gan gynghorydd</p>	<p>Rydym yn disgwyl i bob bwrdd iechyd roi cymorth priodol i bob aelod o staff yn dilyn digwyddiadau trawmatig.</p> <p>Mae Iechyd i Weithwyr Iechyd Proffesiynol wedi cael ei ailenwi'n 'Canopi' ac mae'n rhoi cymorth iechyd meddwl i staff iechyd a gofal cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys cymorth ar gyfer straen wedi trawma.</p> <p>Mae'r gwaith hwn yn waith parhaus, ac mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn cynnal trafodaethau â Choleg Brenhinol y Seiciatryddion ynghylch rheoli trawma mechnïol, ond hefyd ynghylch sut y gallwn baratoi staff ar gyfer cwestau, er enghraifft.</p> <p>Rydym hefyd yn cyfeirio unigolion at yr adnodd First Hand Hafan – First Hand (first-hand.org.uk) sy'n helpu'r rheini yr effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad unigolyn nad oeddent yn ei adnabod.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>meddygon, sy'n gymwys ym maes iechyd meddygon, cyn cael eu hatgyfeirio am gwnsela wyneb yn wyneb. Mae'r gwasanaeth yn cynnwys pedair elfen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linell gymorth, sy'n esbonio beth y gall gwasanaeth HHP ei ddarparu ac yn rhoi manylion cyswllt cynghorydd meddygon i gleientiaid; • Rhwydwaith o gynghorwyr meddygon sy'n ffonio'r cleient o fewn 24 awr er mwyn trafod ei bryderon; • Mynediad i rwydwaith o gwrselwyr sydd wedi'u hachredu gan Gymdeithas Seicotherapiau Ymddygiadol a Gwybyddol Prydain (BABCP); • Mynediad i gymorth clinigol/barn arbenigol i bob meddyg a chwrselydd mewn achosion mwy cymhleth. <p>Cytunwyd y dylai Llywodraeth Cymru ddefnyddio'r cyllid a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ar 11 Mawrth 2020 i roi nifer o fesurau ar waith i helpu'r GIG, gwasanaethau cyhoeddus a busnesau i baratoi ar gyfer COVID-19 ac i ymateb iddo. Gofynnwyd am £1m o gyllid ychwanegol ar gyfer 2020-21 er mwyn gwella'r gwasanaethau a ddarperir ac ehangu'r cymorth seicolegol a'r gwasanaethau allgymorth a gynigir <u>i bob rhan o weithlu'r GIG</u>. Cytunwyd ar gyllid ar gyfer 2021-22 hefyd erbyn hyn.</p> <p>Drwy ehangu HHP Cymru, crëwyd gwasanaeth gan ddarparwr sefydledig ar gyfer gweithlu cyfan GIG Cymru sydd wedi profi'n ddibynadwy, yn ymatebol ac yn wasanaeth y gellir ymddiried ynddo. Cynlluniwyd HHP Cymru i weithio ar y cyd â'r gwasanaethau a gynigir gan adrannau iechyd galwedigaethol a'r cymorth sydd ar gael i unigolion drwy eu meddygon teulu a gwasanaethau eraill y GIG, ac i ategu'r gwasanaethau</p>	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>hynny. Drwy barhau i weithio'n agos â Straen Trawmatig Cymru (yr aed ati i'w weithredu'n gyflymach hefyd er mwyn cefnogi'r ymateb i COVID-19), bydd HHP Cymru mewn sefyllfa dda i helpu staff y GIG â phroblemau sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'u profiadau yn sgil COVID-19, fel anhwylder straen wedi trawma, anhwylder galar estynedig ac anafiadau moesol. Disgwylir hefyd y bydd staff y GIG yn cysylltu â symptomau iechyd meddwl sy'n gysylltiedig ag effeithiau economaidd ac effeithiau eraill ar deuluoedd.</p>	
18	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cydnabod hunanladdiad ymhlith dynion fel blaenoriaeth genedlaethol ac yn dyrannu cyllid priodol i adnabod a gweithredu dulliau newydd o leihau'r stigma sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl er mwyn annog dynion i siarad amdano a cheisio cymorth. Dylai hyn gynnwys cyfle i gyflwyno prosiectau presennol yn ehangach</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant (2020-21) i gefnogi nifer o brosiectau yn y rhanbarthau sy'n canolbwyntio'n benodol ar ddynion, er mwyn datblygu ffyrdd o ymgysylltu â grwpiau penodol o ddynion a'u hannog i ofyn am gymorth. Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol hefyd yn sefydlu fforwm er mwyn dod â'r holl brosiectau ynghyd i ddysgu o arferion da. Ochr yn ochr â'r gwaith hwn, mae cydgysylltwyr rhanbarthol yn mapio mentrau ym mhob rhan o Gymru i roi adborth ar yr hyn sydd ar gael ac i ystyried unrhyw fylchau canfyddedig yn y maes hwn.</p> <p>Caiff Cymru hefyd ei chynrychioli gan yr Athro Ann John ar Grŵp Cyngori'r Ymchwiliad Cyfrinachol Cenedlaethol i Hunanladdiad a Diogelwch ym maes Iechyd Meddwl. O dan y trefniadau hyn, mae astudiaeth yn mynd rhagddi ar hyn o bryd i ystyried nodweddion dynion canol oed sy'n marw o ganlyniad i hunanladdiad ac i wneud argymhellion i atgyfnerthu camau gweithredu ataliol. Caiff yr adroddiad ei gyhoeddi yn 2021 a bydd yn llywio ein camau nesaf.</p>	<p>Mae atal hunanladdiad yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru a sefydlwyd Grŵp Trawslywodraethol newydd i atgyfnerthu'r dull gweithredu. Rydym hefyd wedi ymrwymo cyllid ychwanegol er mwyn atal hunanladdiad yn 2022-23.</p> <p>Yn ddiweddar, sefydlwyd y system Goruchwyliaeth Amser Real gennym yng Nghymru. Bydd y system hon yn darparu mynediad mwy amserol i wybodaeth am bob achos tebygol o hunanladdiad (gan gynnwys hunanladdiadau ymhlith dynion) er mwyn nodi cyfleoedd atal a sicrhau y caiff cymorth priodol ei roi.</p> <p>Fel rhan o'n rhaglen i adolygu a datblygu strategaeth olynol i Beth am Siarad â Fi, byddwn yn ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ac yn adolygu'r dystiolaeth er mwyn sicrhau bod camau gweithredu newydd yn seiliedig ar dystiolaeth. O</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>Mae Grŵp Cyngori Annibynnol yn darparu goruchwyliaeth allanol annibynnol ar gyfer gwaith yr Ymchwiliad Cyfrinachol Cenedlaethol i Hunanladdiad a Diogelwch ym maes Iechyd Meddwl. Mae'r Grŵp hwn yn cynnwys cynrychiolwyr o grwpiau rhanddeiliaid allweddol, ac aelod lleig.</p>	<p>ystyried cyffredinrwydd achosion o hunanladdiad ymhlith dynion canol oed, byddem yn disgwyl i hynny fod yn faes ffocws allweddol.</p> <p>Rydym hefyd yn gweithio gyda'n Cydgysylltydd Hunanladdiad Cenedlaethol i gytuno ar raglen waith er mwyn adolygu tystiolaeth rhaglenni ac ymyriadau atal hunanladdiad sy'n canolbwyntio ar ddynion canol oed.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p>
19	<p>Rydym yn cymeradwyo argymhelliad yr adolygiad canol cyfnod o Siarad â fi 2 y dylai gweithredu canllawiau NICE ar hunan-niweidio fod yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru. Dylid gweithredu hyn o fewn 6 mis i gyhoeddi'r adroddiad hwn</p>	<p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol yn gweithio ar hyn o bryd gyda Gwelliant Cymru a'r timau Seiciatreg Gyswllt i nodi heriau a chyfleoedd i wella gwasanaethau ym maes gofal eilaidd lle nad yw canllawiau NICE yn cael eu bodloni.</p> <p>Byddwn hefyd yn cydgysylltu â Hwylusydd Gwella NICE i Gymru er mwyn ystyried meysydd eraill y mae angen i ni ganolbwyntio arnynt er mwyn sicrhau y caiff canllawiau NICE eu rhoi ar waith, er enghraifft gofal sylfaenol.</p>	<p>Cynhaliwyd gweithdy ym mis Chwefror 2022 i godi proffil canllawiau newydd NICE ar gyfer asesu a rheoli achosion o hunan-niwed a oedd yn destun ymgynghoriad ar y pryd.</p> <p>Disgwylir i'r canllawiau gael eu cyhoeddi'n ddiweddarach eleni a chynhelir gweithdy arall bryd hynny i'r rheini a gaiff eu nodi fel asiantaethau allweddol ar gyfer rhoi'r canllawiau ar waith, er mwyn ystyried cyfleoedd a rhwystrau ac er mwyn llywio sut y byddwn yn helpu gweithwyr rheng flaen i weithio yn unol â'r canllawiau.</p>
21	<p>Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru arwain y gwaith presennol gyda <u>CCAUC</u> ac y dylai ddisgwyl i ddarparwyr</p>	<p>Mae'r Gweinidog Addysg wedi cyflwyno cylch gwaith i CCAUC weithio gyda phartneriaid yn y sector AU i ymdrin ag iechyd meddwl a llesiant myfyrwyr. Roedd hyn yn cynnwys dyrannu £3.5m i CCAUC yn 2019 i</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru, gan weithio gyda phartneriaid, yn parhau i flaenoriaethu'r maes gwaith hwn ac mae wedi neilltuo £2m arall ar gyfer iechyd meddwl a lles fel rhan</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>addysg bellach ac uwch yng Nghymru gyflwyno Siarter Iechyd Meddwl Myfyrwyr. Dylid gwneud y gwaith hwn mewn pryd ar gyfer dechrau'r flwyddyn academaidd 2019-20 i sicrhau bod myfyrwyr yng Nghymru yn cael budd o'r gwaith cyn gynted â phosibl.</p>	<p>gefnogi llesiant ac iechyd yn y sector addysg uwch, gan gynnwys iechyd meddwl myfyrwyr.</p> <p>Gweithiodd CCAUC gyda phrifysgolion yng Nghymru a myfyrwyr i ddatblygu dull strategol o ymdrin â llesiant ac iechyd, gan gynnwys iechyd meddwl, ledled Cymru. Ym mis Tachwedd 2019, cyhoeddodd CCAUC ei Ddatganiad Polisi Llesiant ac Iechyd, lle mae'n ymrwymo i sicrhau bod darparwyr ledled Cymru yn ymrwymedig i lesiant ac iechyd, gan gynnwys drwy gefnogi Siarteri Myfyrwyr, #stepchange ['Step Change: mentally healthy universities' bellach] a 'Suicide-safer Universities'.</p> <p>Yn 2019, cyhoeddodd CCAUC hefyd ganllawiau diwygiedig ar Siarteri Myfyrwyr. Roedd hyn yn cynnwys ychwanegu gofyniad i gynnwys datganiad o ymrwymiad i gefnogi llesiant myfyrwyr, gan gynnwys iechyd meddwl, a chyfeiriadau at adnoddau llesiant ac iechyd cysylltiedig, gan gynnwys iechyd meddwl.</p> <p>Yn 2020, gofynnodd CCAUC i brifysgolion gyflwyno strategaethau llesiant ac iechyd. Bydd CCAUC yn monitro'r broses o roi'r strategaethau ar waith er mwyn sicrhau eu bod yn parhau'n addas at y diben.</p> <p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol ar gyfer Hunanladdiad a Hunan-niwed hefyd yn gweithio gyda'r rhwydwaith cenedlaethol o Swyddogion Les ar gyfer colegau Addysg Bellach, i drafod eu profiadau o reoli syniadaeth ynghylch hunanladdiad a hunan-niweidio ac mae'n gweithio gyda nhw i ddatblygu polisiau. Crëwyd cysylltiadau tebyg â SAUau a'r rhwydwaith cenedlaethol</p>	<p>o gymorth grant CCAUC ar gyfer 2022-23, gan gynnal lefel cyllid blynyddoedd blaenorol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		o Gyfarwyddwyr Gwasanaethau Myfyrwyr. Ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.	
22	<p>Rydym yn argymhell bod staff perthnasol yn Llywodraeth Cymru ac mewn asiantaethau eraill yn cael hyfforddiant priodol, megis pecyn cymorth "Gweithio gyda thosturi" y Samariaid, i ddangos mwy o ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r risgiau uwch o hunanladdiad sy'n gysylltiedig â chymunedau gwledig, yn enwedig ymhlith ffermwyr a'u teuluoedd. Byddai hyn yn eu galluogi i ymateb yn dosturiol wrth ymdrin â theuluoedd sydd wedi dioddef profedigaeth, ac yn hybu gwell dealltwriaeth o'r anawsterau y gall teuluoedd yn y sefyllfa hon eu hwynebu nid dim ond o ran cynnal eu busnes ffermio o ddydd i ddydd, ond hefyd o ran cyrraedd terfynau amser sy'n gysylltiedig â phrosesau ffermio Llywodraeth Cymru. Byddem yn annog staff perthnasol yn y Llywodraeth i ddefnyddio'u disgrisiwn i liniaru straen ar deuluoedd sydd wedi dioddef profedigaeth, er enghraifft drwy ohirio arolygiadau fferm dan amgylchiadau priodol</p>	<p>Rydym yn rhoi amrywiaeth o ddulliau gweithredu ar waith, gan gynnwys negeseuon i wella ymwybyddiaeth y cyhoedd a gwella'r wybodaeth sydd ar gael ar wefannau byrddau iechyd. Rydym hefyd yn gweithio'n agos gyda'r trydydd sector i sicrhau y caiff gwybodaeth am iechyd meddwl a gwasanaethau iechyd meddwl ei rhannu'n eang.</p> <p>Rydym hefyd wedi buddsoddi mewn amrywiaeth o gymorth y mae'n hawdd cael gafael arno – ar-lein a thros y ffôn. Mae rhywfaint o'r cymorth hwn hefyd ar gael 24/7 er mwyn sicrhau bod cymorth ar gael ar unrhyw adeg. Roedd y trefniadau ar gyfer cyflwyno Therapi Gwybyddol Ymddygiadol ar-lein yng Nghymru yn seiliedig ar gynllun peilot llwyddiannus gan Fwrdd Iechyd Lleol Powys sy'n cynnwys rhai o'n cymunedau mwyaf gwledig yng Nghymru. Mae Powys hefyd yn gweithio i ddatblygu gwasanaethau wedi'u harwain gan wybodaeth er mwyn atal hunanladdiad a hunan-niwed, gan gynnwys llwybrau cymorth i'r rheini sydd wedi cael profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad. Mae gwaith coladu a dadansoddi data yn mynd rhagddo i ddeall a oes unrhyw dueddiadau o fewn demograffeg/cymunedau penodol ym Mhowys; i fapio a chau'r bylchau o ran y gwasanaethau a ddarperir ac, yn y pen draw, i dargedu anghenion a nodir a gwneud yn siŵr bod llwybrau clir ar waith fel ffordd o sicrhau ymyriadau a champau atal cynnar. Mae'r gwaith hwn hefyd yn gysylltiedig â ffocws ar Gamddefnyddio Sylweddau "Lleihau Niwed", yn enwedig mewn perthynas â Marwolaethau sy'n gysylltiedig â Chyffuriau</p>	<p>Mae'r gwaith hwn yn waith parhaus a bydd yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer'.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>a bydd yn helpu i roi ymatebion priodol ar waith mewn perthynas ag argyfyngau personol, ymyriadau cynnar a rheoli achosion o hunan-niwed.</p> <p>Rydym hefyd yn ymwybodol o ffynonellau cymorth eraill, er enghraifft, FarmWell Cymru; hwb gwybodaeth ar-lein a gaiff ei ariannu'n rhannol gan Gronfa Bontio'r UE Llywodraeth Cymru sydd ar gael i ffermwyr ledled Cymru ac sy'n anelu at roi'r wybodaeth a'r manylion diweddaraf i ffermwyr am y gwasanaethau cymorth sydd ar gael. Caiff yr adnoddau hyn eu hyrwyddo'n weithredol gan randdeiliaid sydd wedi rhoi adborth cadarnhaol ar y fenter.</p> <p>Rydym hefyd wedi sicrhau y ceir cyfeiriadau effeithiol at gymorth iechyd meddwl a llesiant i deuluoedd sy'n ffermio ar wefan Llywodraeth Cymru, er mwyn i bobl wybod ble i gael gafael ar gymorth.</p> <p>Mae Staff Cyswllt Fferm Llywodraeth Cymru a staff rheng flaen Cyswllt Ffermio wedi cwblhau hyfforddiant Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl a ddarparwyd gan Sefydliad DPJ ac a oedd wedi'i deilwra at y diwydiant ffermio. Yn ogystal, mae swyddogion ymweld Taliadau Gwledig Cymru wedi cael hyfforddiant ar ymwybyddiaeth o iechyd meddwl ac mae rheolwyr hefyd wedi cwblhau hyfforddiant ychwanegol ar-lein mewn perthynas ag ymwybyddiaeth o iechyd meddwl gyda Sefydliad DPJ.</p>	
23	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyd-drafod â'r Swyddfa Gartref mewn	Mae'r Weinyddiaeth Gyfiawnder a Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi (HMPPS) yng Nghymru wedi bod yn gweithio gyda byrddau iechyd i	Mae'r canllawiau diwygiedig wedi cael eu cymeradwyo'n ffurfiol gan y Byrddau Partneriaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	perthynas ag adolygu'r broses ar gyfer asesu a rheoli'r risg o gyflawni hunanladdiad a hunan-niwed ymhlith carcharorion er mwyn sicrhau ei bod yn ddigon cadarn i adnabod y rhai sydd mewn perygl a'i bod yn rhoi'r cymorth cywir i'r rhai sy'n cael eu rheoli drwy'r broses	ddiwygio'r broses Asesu, Gofal yn y Ddalfa a Gwaith Tîm (ACCT) ar gyfer rheoli achosion pobl y mae risg y byddant yn cyflawni hunanladdiad ac yn hunan-niwedio mewn carchardai. Cynhaliodd HMPPS gynllun peilot o fersiwn ddiwygiedig o ACCT, gan gynnwys HMP Abertawe, rhwng mis Chwefror a mis Mehefin 2019. Mae'r canllawiau diwygiedig bellach wedi'u cwblhau a chânt eu cymeradwyo'n ffurfiol gan Fyrddau Partneriaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol Carchardai cyn iddynt gael eu rhoi ar waith yng Nghymru.	Carchardai. Felly ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.
24	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod yr argymhellion yn Cadernid Meddwl gan y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn cael eu rhoi ar waith er mwyn gwella a diogelu iechyd a lles meddyliol plant a phobl ifanc yng Nghymru. O ran hunanladdiad yn benodol, rydym yn argymhell y dylai'r argymhelliad yn Cadernid Meddwl ynghylch canllawiau i ysgolion (argymhelliad 16 yn yr adroddiad) gael ei roi ar waith fel un o'r blaenoriaethau pennaf: Bod Llywodraeth Cymru, mewn perthynas â hunanladdiad yn benodol, yn gweithio gyda sefydliadau arbenigol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ i ddarparu, o fewn tri mis i ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad hwn, ganllawiau i ysgolion ynghylch siarad am 	<p>Cafodd y Pwyllgor ddiweddariad llawn ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas ag argymhellion Cadernid Meddwl ym mis Chwefror 2020, gan gynnwys cadarnhad bod Canllawiau: <u>ymateb i faterion hunan-niwedio a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc wedi'u cyhoeddi ym mis Medi 2019</u></p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant (2020-21) yn rhanbarth y Canolbarth/Gorllewin i gyflwyno hyfforddiant ar hunan-anafu nad yw'n hunanladdol (NSSI) i bobl sy'n gweithio gyda phobl ifanc, sy'n cynnwys hyrwyddo'r canllawiau cyhoeddedig.</p> <p>Ym mis Hydref 2020, cyhoeddodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ei adroddiad Cadernid Meddwl: ddwy flynedd yn ddiweddarach. Tynnodd sylw at y cynnydd a wnaed, yn enwedig ym maes addysg, wrth ymdrin â'r materion a'r argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad Cadernid Meddwl gwreiddiol. Nododd ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad dilynol (2 Rhagfyr 2020), o ystyried y cynnydd a wnaed hyd yn hyn ar lawer o argymhellion Cadernid Meddwl, ein bod</p>	Cyflwynir adroddiadau ar weithgareddau pellach mewn ymateb i'r cam gweithredu hwn fel rhan o ddiweddariadau yn erbyn argymhellion Cadernid Meddwl.

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>hunanladdiad a hunan-niweidio, i chwalu'r syniad y bydd unrhyw drafodaeth yn arwain at ymateb 'heintus';</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ i roi blaenoriaeth i ddarparu canllawiau i ysgolion lle bu hunanladdiad neu amheuaeth o hunanladdiad; ac ▪ yn sicrhau bod hyfforddiant iechyd meddwl sylfaenol, gan gynnwys sut i siarad am hunanladdiad, yn rhan o hyfforddiant cychwynnol athrawon a datblygiad proffesiynol parhaus, fel bod yr holl athrawon yn gallu siarad am hynny 	<p>eisoes wedi cytuno i adolygu aelodaeth ac ehangu cwrpas y Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cyd-Weinidogol ar Ddull Ysgol Gyfan o Ymdrin ag Iechyd Meddwl a Llesiant Emosiynol er mwyn creu Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gweinidogol 'System Gyfan' i lywio cynnydd yn ystod gweddill tymor y Senedd hon. Er y bydd y ffocws ar blant oedran ysgol o hyd, mae'r dull system gyfan yn adlewyrchu gwaith cyfredol y grŵp yn well ac yn ei alluogi i ddarparu arweinyddiaeth ac i ehangu ar draws y meysydd perthnasol ychwanegol. Yn arbennig, camau gweithredu o dan arweiniad iechyd a gwasanaethau cymdeithasol. Mae'r grŵp wedi bod yn cyfarfod bob mis ers dechrau'r flwyddyn, a chynhelir y cyfarfod olaf ar 22 Mawrth cyn etholiadau'r Senedd.</p> <p>Mewn perthynas â chanllawiau i ysgolion ar hunanladdiad a hunan-niweidio, gall pobl sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc bellach gyfeirio at y canllawiau ‘Ymateb i Faterion Hunan-niweidio a Theimladau Hunanladdol ymhlith Pobl Ifanc’ a gyhoeddwyd ar 10 Medi 2019. Mae'r ddogfen ar gael ar-lein ac mae copïau caled ar gael i ysgolion a gwasanaethau ieuencid. Nod y canllawiau yw helpu pobl sy'n dod i gysylltiad uniongyrchol â phlant a phobl ifanc, gan roi cyngor ymarferol iddynt o ran beth i'w wneud os bydd ganddynt bryderon neu os byddant yn wynebu achos o hunan-niwed neu hunanladdiad. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu gweithgarwch pellach, a ddatblygwyd gan Brifysgol Abertawe ac a gydgyhyrchwyd â phobl ifanc. Mae'r gweithgarwch hwn yn anelu at ymdrin â'r cysylltiad rhwng bwlio ar-lein ac ymddygiad hunanladdol a hunananafol a bydd</p>	

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
		<p>yn meithrin gwell dealltwriaeth o'r hyn y dylid ei wneud pan fyddant yn dod ar draws achosion o'r fath.</p> <p>Fel rhan o'n dull ysgol gyfan, rydym hefyd wedi datblygu canllawiau fframwaith newydd i ysgolion. Cynlluniwyd y canllawiau er mwyn helpu ysgolion i ddatblygu a chreu dulliau ysgol gyfan cyson a theg er mwyn diwallu anghenion llesiant eu dysgwyr. Rydym wedi neilltuo £9m yn ein cyllideb ar gyfer 2021-22 i gefnogi'r gwaith hwn.</p>	
26	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn nodi'r asiantaeth fwyaf priodol i adnabod lleoliadau hunanladdiad hysbys ac yn gosod arwyddion yn yr ardaloedd hynny i annog pobl i ofyn am help</p>	<p>Ers cyhoeddi'r ymchwiliad hwn, rydym wedi buddsoddi yn y seilwaith cenedlaethol a'r seilwaith rhanbarthol. Rydym bellach yn sefydlu fforymau ar lefel ranbarthol ac mae grwpiau amlasiantaeth lleol yn ymateb i themâu a nodir. Mae'r gwaith hwn wedi dangos na fyddai bob amser yn briodol i un asiantaeth ymateb gan fod angen i ni sicrhau y gallwn ymateb mewn ffordd hyblyg.</p>	<p>Mae gwaith yn mynd rhagddo drwy'r cydgysylltwyr rhanbarthol a'r Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad i nodi safleoedd allweddol, ac maent yn gweithio gyda chydweithwyr perthnasol y maes trafnidiaeth, y Samariaid, Network Rail, yr Awdurdod Camlesi, yr heddlu ac ymatebwyr cyntaf eraill fel y bo angen ar sail safleoedd unigol.</p> <p>Bydd y System Goruchwyliaeth Amser Real newydd hefyd yn darparu mynediad mwy amserol i wybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth leol am y digwyddiad er mwyn llywio gweithgareddau ataliol yn y dyfodol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgyssylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.
27	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn archwilio pa drefniadau ffurfiol y gellid eu rhoi ar waith i hyrwyddo a monitro dilyn y canllawiau, o ystyried yr effaith negyddol y mae adroddiadau anghyfrifol am hunanladdiad yn gallu ei chael. Dylai hyn gynnwys ystyried trefniadau sydd ar waith mewn mannau eraill, gan gynnwys Gweriniaeth Iwerddon	Mae'r Samariaid a Sefydliad Annibynnol Safonau'r Wasg (IPSO) yn parhau i ddatblygu a chyhoeddi canllawiau i'r cyfryngau, ac mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio gyda'r ddau fel rhanddeiliaid allweddol.	<p>Mae Cydgysylltwyr Rhanbarthol yn anfon adroddiadau am bryderon at swyddog y wasg y Samariaid yng Nghymru ac at yr Athro Ann John, er mwyn sicrhau y gellir ymateb mewn ffordd gydgysylltiedig a phriodol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
28	Rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ymgysylltu â phrifysgolion, y Samariaid a phartïon perthnasol eraill megis Undeb Cenedlaethol y Newyddiadurwyr a chyhoeddwy'r i archwilio sut y gallai hyfforddiant i newyddiadurwyr yn y brifysgol, drwy ddatblygiad proffesiynol parhaus neu hyfforddiant yn y swydd gynnwys pwysigrwydd dilyn y canllawiau		<p>Mae'r canllawiau profedigaeth cenedlaethol newydd yn cynnwys gwybodaeth benodol ar gyfer asiantaethau 'mannau cyswllt' a all effeithio ar daith brofedigaeth unigolyn. Mae hyn yn cynnwys sylw yn y cyfryngau ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ymgysylltu â phrifysgolion fel rhan o'r broses o roi'r canllawiau ar waith.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	ar adrodd am hunanladdiad a hybu dealltwriaeth o effaith negyddol adroddiadau anghyfrifol		
29	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar ei Phapur Gwyrdd ar Strategaeth Diogelwch y Rhyngwladol i sicrhau bod camau gweithredu yn cael eu cymryd i ddiogelu plant a phobl ifanc ar-lein. Hefyd, rydym yn awyddus i weld y potensial i'r cyfryngau cymdeithasol gael effaith gadarnhaol ar iechyd a lles meddyliol pobl yn cael ei gynyddu i'r eithaf. Credwn y dylid ymchwilio i'r holl gyfleoedd i hybu iechyd meddwl da drwy safleoedd y cyfryngau cymdeithasol/gwefannau, er enghraifft drwy fynd ati'n fwy gweithredol i hyrwyddo ffynonellau cymorth	<p>Cydgysylltodd Llywodraeth Cymru â Llywodraeth y DU mewn perthynas â chyhoeddi'r Papur Gwyrdd.</p> <p>Rydym yn parhau i edrych ar gyfleoedd i ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol a chyfryngau digidol i godi ymwybyddiaeth o gymorth a rhoddwyd sylw penodol i hyn yn ystod COVID-19, ac rydym yn gweithio gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru ar yr ymgyrch <i>Sut wyt ti?</i> i hyrwyddo iechyd meddwl cadarnhaol ac i gyfeirio at gymorth.</p>	<p>Bydd y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad yn cynnwys diogelwch digidol ac ar-lein fel elfen o'r rhaglen waith ehangach gan gynnwys nodi cyfleoedd sy'n deillio o'r Bil Diogelwch Ar-lein. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn ystyried effaith lawn y Bil yng Nghymru ac ym mhob maes polisi y gall y Bil ddylanwadu arno ar hyn o bryd.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgysylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
30	Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru / y Grŵp Cynghori Cenedlaethol yn rhoi arweiniad clir i'r fforymau rhanbarthol i sicrhau dull cyson o ran eu haelodaeth, eu strwythur a'u trefniadau adrodd. Dylai Llywodraeth Cymru fonitro	Nawr bod y Cydgysylltwyr Cenedlaethol a Rhanbarthol wedi'u penodi, byddwn yn adolygu'r fforymau rhanbarthol, gan gynnwys aelodaeth a strwythurau llywodraethu. Gwneir y gwaith hwn yng nghyd-destun y Bwrdd Cyflawni a Goruchwyllo Gweinidogol Law yn Llaw at Iechyd Meddwl i Gymru yr wyf newydd ei sefydlu. Un o swyddogaethau allweddol y bwrdd yw sicrhau bod y ffrydiau gwaith allweddol sy'n rhan o'r	Cafodd y tri fforwm rhanbarthol eu cefnogi a'u hatgyfnerthu drwy benodi'r cydgysylltwyr rhanbarthol. Mae gan ddau o'r tri fforwm Gadeirydd newydd, a threfnwyd gweithdai datblygedig yn ystod Ch4 (2021/22) er mwyn helpu'r fforymau i adolygu eu strategaethau a'u cynlluniau gweithredu presennol.

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
	<p>effeithiolrwydd y fforymau rhanbarthol i sicrhau eu bod yn cyflawni canlyniadau cynaliadwy a chyson ledled Cymru, a darparu diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor</p>	<p>rhaglen waith iechyd meddwl yn atebol a rhoi sicrwydd y byddant yn cyflawni. Mae'r rhaglen hunanladdiad a hunan-niweidio yn un o'r ffrydiau gwaith a fydd yn adrodd i'r bwrdd. Cyfarfu'r bwrdd am y tro cyntaf ym mis Chwefror a bydd yn cyfarfod eto ar 24 Mawrth.</p>	<p>Mae'r fforymau hyn bellach yn rhannu templed cyffredin ar gyfer eu cylchoedd gorchwyl a byddant yn derbyn lefelau priodol o ddata o'r system goruchwyliaeth amser real ar gyfer eu cyfarfodydd chwarterol.</p> <p>Bydd y gwaith hwn yn parhau fel rhan o drefn 'busnes fel arfer' a chaiff gweithgareddau pellach eu cynnwys fel rhan o'r diweddariadau rheolaidd i Gydgyssylltwyr Cenedlaethol sydd ar gael i randdeiliaid. Bydd y Grŵp Trawslywodraethol ar Atal Hunanladdiad hefyd yn cael gwybodaeth reolaidd am y gwaith hwn.</p> <p>Felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>
31	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru / cyrff cyhoeddus eraill (BILlau / ALLau) yn trefnu bod cyllid penodol ar gael ar gyfer atal hunanladdiad i sicrhau ei fod yn gynaliadwy yn yr hirdymor. Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r Grŵp Cyngori Cenedlaethol i ganfod faint o gyllid sydd ei angen i sicrhau'r cynaliadwyedd hwn, a chlustnodi'r swm priodol</p>	<p>Mae'r Cydgysylltydd Cenedlaethol a'r tîm cydgysylltwyr yn ystyried sut y gellir integreiddio dulliau atal hunanladdiad yn well a'u cynnwys wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar draws adrannau'r bwrdd/llywodraeth; sut y gellir nodi hyn yn fwy amlwg mewn polisïau/strategaethau.</p> <p>Yn y cyfamser, rydym wedi darparu cyllid sbarduno i fforymau rhanbarthol er mwyn rhoi dulliau gweithredu lleol ar waith yn eu hardaloedd, ond ni ddylid ystyried y cyllid hwn ar ei ben ei hun, fel y nodwyd yn y llythyr esboniadol.</p>	<p>Sefydlwyd Grŵp Strategol Trawslywodraethol newydd ar Atal Hunanladdiad er mwyn atgyfnerthu trefniadau rheoli rhaglen y rhaglen waith atal hunanladdiad. Bydd hyn yn cynnwys annog gwaith ym mhob rhan o'r Llywodraeth a blaenoriaethu buddsoddiadau er mwyn cefnogi'r dull gweithredu hwn.</p> <p>Dyrannwyd cyllid cylchol ychwanegol i'r rhaglen waith atal hunanladdiad yn 2022/23. Yn arbennig, bydd y cyllid newydd yn cefnogi'r System Goruchwyliaeth Hunanladdiad Amser Real newydd yng Nghymru a lanswyd ym mis Ebrill 2022 ac</p>

	Argymhelliad	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Chwefror 2021	Diweddariad gan Lywodraeth Cymru Awst 2022
			<p>yn gwella cymorth profedigaeth o ganlyniad i hunanladdiad.</p> <p>Yn ogystal, mae'r broses ehangach o drawsnewid gwasanaethau yn canolbwyntio ar atal hunanladdiad – er enghraifft, y gwaith i wella gofal argyfwng a'r trefniadau ar gyfer sefydlu pwyntiau cyswllt unigol ar gyfer iechyd meddwl fel rhan o'r gwasanaeth 111.</p> <p>Mae gwerthusiad allanol yn cael ei gynnal o Beth am Siarad â Fi ar hyn o bryd a bydd canfyddiadau'r gwerthusiad hwnnw yn llywio unrhyw gamau nesaf priodol.</p>

Argymhellion yr ystyrir eu bod wedi'u cwblhau

3	Rydym yn argymhell bod Comisiwn y Cynulliad yn cynnig hyfforddiant ar atal hunanladdiad i Aelodau'r Cynulliad, Staff Cymorth Aelodau'r Cynulliad, staff y Comisiwn a chontractwyr.	<p>Bydd angen i Gomisiwn y Cynulliad roi diweddariad ar wahân ar weithredu'r argymhelliad.</p> <p>Mae Cyfarwyddiaeth Adnoddau Dynol (Adran y Gweithlu) Llywodraeth Cymru wedi adolygu'r darpariaethau sydd ar gael i staff mewn perthynas â</p>	Argymhelliad wedi'i gwblhau.
---	--	---	------------------------------

	<p>Yn ogystal â pharatoi Aelodau a staff y Cynulliad i ymateb yn briodol, rydym yn gobeithio y bydd hyn yn dangos esiampl i gyflogwyr eraill, a byddem yn erfyn ar Lywodraeth Cymru i hyrwyddo hyfforddiant ar atal hunanladdiad ymhlith ei holl staff</p>	<p>chymorth ac wedi atgyfnerthu'r hyn a gynigir. Yn ehangach, mae gan Lywodraeth Cymru Strategaeth Iechyd a Lles weithredol sy'n cynnwys iechyd meddwl a lles. Mae ar gael ar fewnwyd y staff. Mae'r Strategaeth Iechyd a Lles, y Pecyn Cymorth, y Polisi Addasiadau Rhesymol a'r hyfforddiant yn ymdrin ag iechyd meddwl. Ymdrinnir ag iechyd meddwl hefyd yn yr hyfforddiant Hyderus o ran Anabledd i'r Uwch Wasanaeth Sifil a rheolwyr llinell. Mae proses rheoli perfformiad 'Dewch i Draffod' yn cynnwys sgysiau am iechyd meddwl a lles. Atgyfnerthwyd deunyddiau cymorth ac adnoddau drwy gydol 2020-21, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyfforddiant a ddarperir gan Able Futures sy'n ymdrin â galluogrwydd rheolwyr canol i gynnal sgysiau sensitif ac i roi cymorth i staff sy'n dioddef salwch meddwl; cymorth gan gymheiriaid; a sut y gallwn ofalu am ein hiechyd meddwl ein hunain; • Rhestr chwarae o adnoddau helaeth ar gael ar Lab Dysgu Llywodraeth Cymru; • Disgwylir i'r broses o recriwtio carfanau o Gynghreiriaid Iechyd Meddwl a Mentoriaid Parch ddechrau diwedd mis Mawrth 2021; • Caiff cymorth iechyd meddwl wedi'i deilwra'n arbennig ei roi i feysydd busnes penodol gan ddarparwr y Rhaglen Cymorth i Weithwyr a'r adran Adnoddau Dynol. <p>Ystyrir bod y cam gweithredu hwn bellach wedi'i gwblhau.</p>	
7	<p>Rydym yn argymhell y dylid gwerthuso effeithiolrwydd y llwybr atgyfeirio brys ar gyfer</p>	<p>Fel y nodwyd yn ein hymateb gwreiddiol, mae safonau eisoes ar waith sy'n ei gwneud yn ofynnol i fyrddau iechyd gyflawni amseroedd targed o'r adeg atgyfeirio i'r</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau.</p>

	<p>Meddygon Teulu a roddwyd ar waith gan Fwrdd Iechyd Hywel Dda gyda'r bwriad o gyflwyno'r dull hwn ar draws yr holl fyrddau iechyd yng Nghymru</p>	<p>adeg asesu. Mae Canllawiau Llywodraeth Cymru 'The Role of Community Mental Health Teams in Delivering Community Mental Health Services: Interim Policy Implementation Guidance and Standards (2010)' yn cynnwys y disgwyliad y caiff pobl a gaiff eu hatgyfeirio fel argyfwng eu hasesu o fewn 2-4 awr, atgyfeiriadau brys o fewn 48 awr, ac atgyfeiriadau cyffredin o fewn 28 diwrnod yn unol â Mesur Iechyd Meddwl Cymru (2010). Mae Bwrdd Iechyd Hywel Dda wedi cadarnhau nad oes ganddo brotocol sy'n wahanol i'r disgwyliadau sy'n bodoli eisoes ynghylch atgyfeiriadau gan feddygon teulu i Dimau Iechyd Meddwl Cymunedol ledled Cymru ac felly, ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau. Fodd bynnag, dylid nodi bod trefniadau i ddiweddarau'r canllawiau hyn wedi'u cynnwys yn rhaglen waith y Rhwydwaith Iechyd Meddwl yn 2021/22.</p> <p>Ystyrir bod y cam gweithredu hwn bellach wedi'i gau.</p>	
20	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod ei strategaeth unigrwydd arfaethedig yn atgyfnerthu'r neges y dylai unigrwydd ac unigedd fod yn ystyriaethau canolog pan wneir penderfyniadau ynghylch cyllidebau a pholisïau</p>	<p>Cyhoeddwyd y strategaeth ym mis Chwefror 2020. Ceir adran yn y ddogfen sy'n ymdrin yn benodol ag iechyd meddwl ac atal hunanladdiad a cheir nifer o gyfeiriadau drwy gydol y ddogfen at sicrhau yr ystyrir unigrwydd mewn penderfyniadau ar bolisi a chyllid. Ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau.</p>
25	<p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ysgrifennu at bob awdurdod cynllunio yng Nghymru i bwysleisio pwysigrwydd sicrhau bod yr holl strwythurau newydd yn cynnwys mesurau i'w hatal</p>	<p>Llythyr a gyhoeddwyd ar LLYW.CYMRU mesurau atal hunanladdiad wrth ddyfunio a chynllunio adeiladau (Ebrill 2019).</p> <p>Felly ystyrir bod yr argymhelliad hwn wedi'i gwblhau.</p>	<p>Argymhelliad wedi'i gwblhau</p>

	rhag cael eu defnyddio i gyflawni hunanladdiad		
--	--	--	--